

Návrh mandátu ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“

(stav: květen 2009)

Management sedimentů má kvalitativní a kvantitativní stránku. Transport znečišťujících látek je úzce spojen s unášením sedimentů, takže znalosti této problematiky a režimu sedimentů jsou významným předpokladem pro hodnocení rizikového potenciálu na základě zatížení znečišťujícími látkami a pro vypracování nápravných opatření. Body 1) až 3) mandátu se zabývají kvalitativní stránkou a nezbytnými kvantitativními předpoklady pro jejich pojednání (viz. 1c, 2b, c a 3b). Mimo rámec látkových úvah mají asanační zásahy do režimu sedimentů přímý vliv na charakter a kvalitu struktury vodních toků a dnového substrátu a mohou tak mít vliv na biologickou kvalitu vodních toků. Tento hydromorfologický aspekt kvantitativního managementu sedimentů je předmětem bodu 4 a 5 mandátu.

1. Analýza charakteristik sedimentů zatížených znečišťujícími látkami v toku Labe a relevantních přítocích
  - a) Vymezení relevantních přítoků. Shrnutí dosavadních relevantních průzkumů sedimentů, průzkumů situace partikulárních znečišťujících látek a shromáždění chybějících dat, příp. vědomostí o Labi a jeho relevantních přítocích. Odůvodnění nutnosti, příp. realizace dalších průzkumů podle bodu 1 b).
  - b) Na základě bodu 1 a) identifikace: a) aktuálních vnosů do povrchových vod, které dnes ještě přispívají k zatížení sedimentů znečišťujícími látkami a b) starých zátěží v sedimentech.
  - c) Zjištění velikosti zatížení kohezních sedimentů znečišťujícími látkami, množství sedimentů zatížených znečišťujícími látkami a zpracování obsáhlé bilance partikulárních znečišťujících látek v Labi a jeho relevantních přítocích na základě dostupných výsledků průzkumů a modelů, zejména se zohledněním dynamiky, eroze a sedimentace partikulárně vázaných znečišťujících látek.
  - d) Detailní specifikace možností pro management sedimentů (také v rámci údržby vodních toků) a relevantních účelů využití na celém toku Labe (včetně pobřežních vod a Severního moře).
  - e) Vyhodnocení dopadů managementu sedimentů na vodní prostředí a návrh vymežujících podmínek pro akceptovatelný systém managementu sedimentů s cílem minimalizace těchto dopadů.
2. Hodnocení a klasifikace sedimentů zatížených znečišťujícími látkami v toku Labe a relevantních přítocích
  - a) Identifikace a kartografické znázornění hlavních bodů znečištění
  - b) Hodnocení potenciálu ohrožení vycházejícího ze sedimentů zatížených znečišťujícími látkami pro člověka a životní prostředí. Do hodnocení je nutno zahrnout přirozenou dynamiku partikulárně vázaných znečišťujících látek, potenciál remobilizace v důsledku eroze, zejména v mimořádných situacích, formu a rozsah údržby vodních toků.
  - c) Zpracování klasifikace sedimentů podle potenciálu ohrožení na základě existujících standardů kvality, také s ohledem na procesy uvedené v bodě 2 b).

3. Vypracování návrhů opatření pro nakládání se sedimenty zatíženými znečišťujícími látkami v toku Labe a relevantních přítocích
  - a) Návrhy na ekonomicky a ekologicky únosné nakládání se sedimenty a ukládání odtěženého materiálu pro jednotlivé třídy sedimentů v závislosti na potenciálu ohrožení.
  - b) Zpracování návrhů na snížení sedimentace v sedimentačních oblastech, zejména za účelem snížení množství odtěženého materiálu (ochrana obyvatelstva před povodněmi a údržba plavebních cest).
  - c) Vypracování monitorovacího programu sedimentů za účelem kontroly úspěšnosti již zavedených, příp. uvažovaných opatření.
  - d) Návrhy modelových projektů ke snížení škodlivých látek včetně možností financování.
4. Hodnocení morfologického stavu v toku Labe a relevantních přítocích; zdokumentování z hlediska toku sedimentů (množství) a substrátu říčního koryta
  - a) Shrnutí dosavadních relevantních průzkumů k transportu sedimentů, režimu sedimentů, složení sedimentů a shromáždění chybějících dat, příp. vědomostí. Odůvodnění nutnosti, příp. realizace dalších průzkumů podle bodu 4 b).
  - b) Původ a výskyt sedimentů, jako např. vstupy z přivaděčů, sedimentace v předpolí (údolní niva)
  - c) zpracování bilance sedimentů pro látkové odtoky dnových splavenin a plavenin se zohledněním přidávání a odtěžování nánosů, eroze a sedimentace.
  - d) Znázornění průchodnosti sedimentů přesahující rámec povodí (včetně všech přítoků)
  - e) Znázornění rozdělení substrátu (podélné a příčné profily na říčních úsecích, plošně v brakických vodách a v tocích se slapovými vlivy).
5. Prověření a vypracování návrhů na nakládání ke zlepšení hydromorfologického stavu v toku Labe a relevantních přítocích
  - a) Návrhy koncepčních řešení ke zjištění (hydromorfologického) nápravného potenciálu se zohledněním všech požadavků na využívání vod.
  - b) Prověření a vypracování návrhů opatření k vytvoření vyrovnaného režimu sedimentů, zejména s ohledem na snížení náročnosti údržby, zamezení eroze dna a zlepšení průchodnosti a diverzity substrátu.
  - c) Prověření návrhů opatření k zvýšení hodnoty úseků toku a údolní nivy, jako je napojení údolních niv, starých ramen a vedlejších koryt a revitalizace přítoků Labe z hlediska jejich vlivu na režim sedimentů (aktivování / snížení transportu sedimentů).
  - d) analogicky k bodu 3c)